

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 4/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 v spojení s čl. 35 a čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 v spojení s čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práv podľa čl. 14 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, práv podľa čl. 5, čl. 6 a čl. 9 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a práv podľa čl. 55 a čl. 56 Charty OSN postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 52/03 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 101/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2009 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie

základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 v spojení s čl. 35 a čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 v spojení s čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), práv podľa čl. 14 a čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), práv podľa čl. 5, čl. 6 a čl. 9 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) a práv podľa čl. 55 a čl. 56 Charty OSN (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 52/03 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 101/2009.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ po zániku Okresného národného výboru Bardejov (ďalej len „bývalý zamestnávateľ“) 27. mája 1996 podal okresnému súdu návrh „o nároky súvisiace so skončením pracovného pomeru“, ktorý bol pôvodne vedený pod sp. zn. 4 C 451/96. Dňa 30. mája 2001 okresný súd rozhodnutím žalobu v časti zamietol a žalobu v časti o odstupné, vydanie písomného potvrdenia o zamestnaní a pracovného posudku vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 4 C 52/03. Dňa 18. marca 2009 okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 52/03-131 žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti predmetnému rozsudku sa sťažovateľ odvolal. O odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 101/2009 z 20. augusta 2009 tak, že potvrdil rozsudok prvostupňového súdu.

Podľa sťažovateľa okresný súd i krajský súd v namietaných konaniach porušili jeho základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 v spojení s čl. 35 a čl. 36 ústavy, základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 v spojení s čl. 13 a čl. 14 dohovoru, právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu, právo podľa čl. 14 a čl. 26 medzinárodného paktu, právo podľa čl. 5, čl. 6 a čl. 9 všeobecnej deklarácie a právo podľa čl. 55 a čl. 56 charty.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 52/03 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 101/2009, zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co 101/2009 z 20. augusta 2009 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 52/03-131 z 18. marca 2009, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 52/03 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 101/2009 došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa zaručených ústavou, dohovorom, dodatkovým protokolom, medzinárodným paktom, všeobecnou deklaráciou a chartou.

1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že na konanie o časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 52/03, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane práv sťažovateľa, porušenie ktorých namieta, vo vzťahu ku konaniu okresného súdu (rozsudok č. k. 4 C 52/03-131 z 18. marca 2009) rozhodoval v odvolacom konaní krajský súd (rozsudok sp. zn. 7 Co 101/2009 z 20. augusta 2009). Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať označený postup okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ namietal porušenie označených práv aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 101/2009 a jeho rozsudkom z 20. augusta 2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 52/03-131 z 18. marca 2009.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva:

„Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejedná bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

V danom prípade predmetom konania je spor o uloženie povinnosti žalovanému vyplatiť žalobcovi odstupné a vydať mu pracovný posudok, ako aj potvrdenie o zamestnaní. Tento spor spolu s ďalšími nárokmi sa pôvodne viedol na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4 C 451/96. Následne po vylúčení nárokov uplatňovaných z titulu vyplatenia odstupného, vydania pracovného posudku a vydania potvrdenia o zamestnaní na samostatné konanie sa tieto nároky v súčasnosti vedú pod sp. zn. 4 C 52/03 Okresného súdu Bardejov.

Pokiaľ ide o povinnosť vyplatiť odstupné, vydať pracovný posudok a vydať potvrdenie o zamestnaní, túto je možné uložiť iba zamestnávateľovi žalobcu, resp. právnenému nástupcovi takéhoto zamestnávateľa.

V žalobe zo dňa 27. 5. 1996 pôvodne zapísanej pod sp. zn. 4 C 451/96 žalobca ako žalovaného označil Okresný úrad Bardejov a nie Slovenskú republiku. Za takejto situácie tvrdenie žalobcu o tom, že vo veci sa konalo s ním neoznačeným žalovaným sa nedá považovať za pravdivé.

Žalobcovým zamestnávateľom v minulosti bol Okresný národný výbor Bardejov. Postavenie národných výborov ako orgánov socialistickej štátnej moci a správy upravoval zákon č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších predpisov. K zrušeniu tohto právneho predpisu došlo prijatím zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, čo je zrejmé z ust. § 31. Zákon č. 369/1990 Zb. nadobudol účinnosť dňom volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 1990 (§ 32 zákona č. 369/1990 Zb.). Volby do orgánov samosprávy obcí sa konali v dňoch 23. a 24. 11. 1990. Dňom vykonania volieb, teda dňa 24. 11. 1990 nadobudol účinnosť zákon č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy (§ 17 zákona č. 472/1990 Zb.). Novými orgánmi miestnej štátnej správy sa podľa ust. § 1 zákona č. 472/1990 Zb. stali okresné a obvodné úrady. Okresné a obvodné úrady sa zriadili dňom 1. 1. 1991 (§ 13 ods. 1 zákona č. 472/1990 Zb.), pričom do doby zriadenia okresných a obvodných úradov ich úlohy plnili odbory a komisie národných výborov jednotlivých druhov a stupňov (§ 13 ods. 2 veta prvá zákona č. 472/1990 Zb.). V tejto dobe úlohy súvisiace s likvidáciou a prevodom majetku národných výborov a s pracovnoprávnymi vzťahmi pracovníkov národných výborov plnil likvidátor vymenovaný ministrom vnútra a tento mal v pracovnoprávných veciach pracovníkov postavenie vedúceho organizácie (§ 13 ods. 2 písm. b) zákona č. 472/1990 Zb.). Na okresné a obvodné úrady v zmysle ust. § 14 zákona č. 472/1990 Zb. prešla len pôsobnosť bývalých národných výborov a nie aj práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov. Likvidácia národných výborov v súlade s uznesením vlády SR zo dňa 24. 11. 1990 bola ukončená dňa 31. 7. 1991. V tejto súvislosti je právne významné ust. § 251 Zákonníka práce účinného v čase likvidácie národných výborov, podľa ktorého, ale sa zrušuje organizácia, určí orgán, ktorý organizáciu zrušuje, ktorá organizácia je povinná uspokojiť nároky pracovníkov zrušenej organizácie, prípadne

uplatňovať jej nároky. Ale sa však vykonáva pri zrušení organizácie jej likvidácia, má túto povinnosť orgán vykonávajúci likvidáciu, prípadne štát.

S prihliadnutím na vyššie uvedené, žalobcom uplatnené nároky tvoriace predmet tohto konania neprešli z bývalého ONV Bardejov na Okresný úrad Bardejov, nakoľko ONV Bardejov zanikol likvidáciou bez toho, aby práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov prešli na novovytvorený orgán miestnej štátnej správy. Žalobcom označený žalovaný teda nebol nositeľom povinností tvoriacich predmet sporu, a preto nemohol byť vo veci pasívne legitimovaný. Zákonným dôsledkom nedostatku pasívnej legitimácie je zamietnutie žaloby. Uvedený záver sa vzťahuje aj na právnych nástupcov Okresného úradu Bardejov, a to preto, lebo títo právni nástupcovia nemohli prevziať na seba viac povinností, než ako mal ich právny predchodca. Okresné úrady boli totiž zrušené zákonom č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch (§ 7). Právnym nástupcom Okresného úradu Bardejov s prihliadnutím na charakter žalobcom uplatnených nárokov sa stal Krajský úrad v Prešove. Aj tento subjekt bol zrušený (§ 1 zákona č. 254/2007 Z. z. o zrušení krajských úradov), pričom jeho právnym nástupcom je terajší žalovaný, t. j. Obvodný úrad Prešov.

S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 219 O. s. p. napadnutý rozsudok potvrdil. ...“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade,

ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd v časti sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 v spojení s čl. 35 a čl. 36 ústavy, základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 a čl. 14 dohovoru, práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu a práva zaručeného v čl. 14 a čl. 26 medzinárodného paktu nevyhoveli, pretože nezistil medzi označenými článkami ústavy, dohovoru, dodatkového protokolu a medzinárodného paktu a namietaným porušením týchto práv ústavne relevantnú (priamu) súvislosť. Z tohto dôvodu rozhodol o zjavnej neopodstatnenosti, pokiaľ ide o uvedenú časť sťažnosti.

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv podľa čl. 5, čl. 6 a čl. 9 všeobecnej deklarácie a práv podľa čl. 55 a čl. 56 charty, ústavný súd vo svojej judikatúre už vyslovil, že všeobecná deklarácia nebola vyhlásená spôsobom upraveným v čl. 7 ods. 5 ústavy a v § 1 a § 4 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, teda má len povahu politického dokumentu. Predmetom konania pred ústavným súdom preto nemôže byť sťažnosť alebo časť sťažnosti namietajúca porušenie práva priznaného všeobecnou deklaráciou a chartou (mutatis mutandis II. ÚS 28/96, II. ÚS 18/97, III. ÚS 16/06). Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti musel odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010